

โรค-แมลงศัตรูไม้ผล

และการป้องกันกำจัด

กรมส่งเสริมการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สารบัญ

	หน้า
กล้วย	
โรคตายพรายกล้วย	1
กาแฟ	
มอดเจาะผลกาแฟ	3
เงาะ	
โรคใบจุดสาหร่ายเงาะ	5
โรคราแป้งเงาะ	7
หนอนเจาะขั้วผลเงาะ	9
ชา	
หนอนม้วนใบชา	11
ทุเรียน	
โรคใบจุดสาหร่ายทุเรียน	13
ด้วงหนวดยาวเจาะลำต้นทุเรียน	15
เพลี้ยไก่แจ้ทุเรียน	17
หนอนเจาะผลทุเรียน	19
หนอนเจาะเมล็ดทุเรียน	21

	หน้า
ปาล์มน้ำมัน	
โรคทะลายเน่าปาล์มน้ำมัน	23
มะพร้าว	
ด้วงแรดมะพร้าว	25
แมลงค้ำหนามมะพร้าว	27
หนอนร่านพาราซ่า	29
หนอนหัวดำมะพร้าว	31
มะละกอ	
โรคใบต่างจุดวงแหวน	33
มะม่วง	
โรคแอนแทรกโกส	35
เพลี้ยจักจั่นมะม่วง	37
แมลงวันผลไม้	39

	หน้า
มังคุด	
โรคใบจุดมังคุด	41
เพลี้ยไฟมังคุด	43
ยางพารา	
โรครากขาว	45
ลำไย	
โรคพุ่มไม้กวาด	49
ลิ้นจี่	
หนอนเจาะขั้วผลลิ้นจี่	51
ส้ม	
หนอนซอนใบส้ม	53
ส้มโอ	
โรคแคงเกอร์ส้มโอ	55

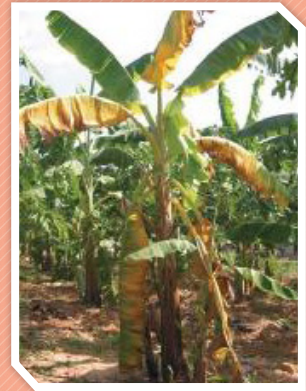
โรคตายพรายกล้วย

เชื้อสาเหตุ

เชื้อรา *Fusarium oxysporum* f. sp. cubense

ลักษณะอาการ

ใบมีอาการขาดน้ำ ใบอ่อนจะมีอาการเหลืองไหม้หรือตายนิ่งและบิดเป็นคลื่น โคนใบแก่ด้านนอกมีสีเหลืองซีด และผืนใบเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลโดยเริ่มจากขอบใบเข้าสู่กลางใบ และใบหักพับภายใน 1 - 2 สัปดาห์ และยืนต้นตายในที่สุด เมื่อผ่าลำต้นจะพบเนื้อในเป็นสีน้ำตาลแดง กล้วยที่ตกเครือแล้วจะเหี่ยว ผลเล็กลีบหรือแก่ก่อนกำหนด ซึ่งทำให้ได้ผลผลิตที่ไม่มีคุณภาพ

โรคตายพรายกล้วย

ส่วนใหญ่โรคนี้จะแสดงอาการหลังจากกล้วยตกปลีหรือติดผลแล้ว บางครั้งอาจลามไปยังหน่อเล็กๆ ที่เกิดใหม่ด้วย

การป้องกันและกำจัด

1. เลือกแหล่งปลูกที่ดินไม่เป็นกรดจัด มีการระบายน้ำดี หรือปรับสภาพดินไม่ให้เป็นกรดจัดโดยการใช้ปูนขาวใส่ดิน
2. คัดเลือกใช้หน่อพันธุ์กล้วยจากแหล่งที่ปลอดโรค
3. เมื่อเกิดการระบาดของโรค ควรขุดต้นที่เป็นโรคทิ้งทั้งกอ และโรยปูนขาว 1 - 2 กิโลกรัมต่อหลุม

มอดเจาะผลกาแฟ

ชื่อวิทยาศาสตร์

Hypothenemus hampei (Ferris)

รูปร่างลักษณะ

เป็นแมลงปีกแข็งสีดำขนาดเล็ก กว้าง 1 มิลลิเมตร และยาว 2 มิลลิเมตร ทำความเสียหายให้กับผลกาแฟ โดยการเจาะผลกาแฟเข้าไปกัดกินเนื้อผลกาแฟ และวางไข่ขยายพันธุ์อยู่ภายในได้ตั้งแต่ผลกาแฟมีขนาด 0.5 เซนติเมตร จนถึงระยะสุกแก่ เมื่อมีการเก็บเกี่ยวกาแฟ มอดที่อาศัยอยู่ในผลจะตามไปทำลายได้ที่ลานตาก นอกจากนี้มอดยังใช้ผลกาแฟที่หลงเหลือจากการเก็บเกี่ยวเป็นแหล่งอาศัยข้ามฤดูด้วย

มอดเจาะผลกาแฟ

ลักษณะการทำลาย

เมล็ดกาแฟมีรูจากการเข้าทำลายของมอดเจาะผลกาแฟมากกว่าหนึ่งรูขึ้นไป ทำให้คุณภาพและน้ำหนักของเมล็ดกาแฟลดลง

การป้องกันและกำจัด

1. เก็บผลกาแฟสุกหรือแห้งติดค้างบนกิ่ง หรือร่วงหล่นใต้ทรงพุ่ม นำไปเผาทำลายนอกแปลง
2. ตัดแต่งกิ่งตามคำแนะนำข้างต้น
3. หลีกเลี่ยงการตากผลกาแฟสุกบนพื้นดิน บริเวณสวนกาแฟและบริเวณใกล้เคียง
4. พ่นสารกำจัดแมลง เช่น ไตรอะโซฟอส อัตรา 40 มิลลิลิตร ต่อน้ำ 20 ลิตร
คาร์โบซัลแฟน อัตรา 80 มิลลิลิตร ต่อน้ำ 20 ลิตร

โรคใบจุดสาหร่ายเงาะ

เชื้อสาเหตุ

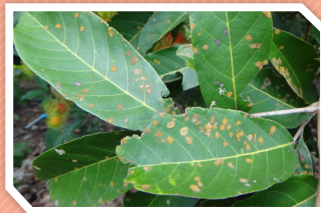
เชื้อสาหร่ายสีเขียว *Cephaleuros virescens*

ลักษณะอาการ

โรคนี้อาจเกิดขึ้นได้ที่ใบและกิ่ง แต่ความเสียหายเกิดขึ้นมากเมื่อเป็นที่กิ่ง อาการบนใบจะเห็นเป็นจุดหรือดวงสีเทาอ่อนปนเขียว ต่อมาจะเปลี่ยนเป็นสีแดงสนิมเหล็ก ลักษณะคล้ายกำมะหยี่ ทำให้ลดพื้นที่สังเคราะห์แสงของใบ อาการบนกิ่งหรือลำต้น จะคล้ายกับอาการที่เกิดบนใบทำให้ผิวเปลือกเสียและอาจแตกกร่อน เชื้อสามารถแพร่ระบาดโดยสปอร์ปลิวไปตามลม จะระบาดในฤดูฝน หรือในแหล่งที่มีความชุ่มชื้น

โรคใบจุดสาหร่ายเงาะ

ลักษณะอาการ

การป้องกันและกำจัด

1. ตัดกิ่งหรือใบที่มีอาการเหาทำลาย ถ้าพบอาการเป็นกับกิ่งใหญ่ อาจใช้สีทาทับบริเวณที่เป็นโรค หรือใช้ปูนแดงทา
2. ถ้าระบาดมาก พ่นสารป้องกันกำจัดโรคพืช เช่น คอปเปอร์ออกซีคลอไรด์

โรคราแป้งเงาะ

เชื้อสาเหตุ

เชื้อรา *Oidium nephelii*

ลักษณะอาการ

ราแป้งทำลายเงาะได้ทุกระยะการเจริญเติบโต แต่อาการรุนแรงและความเสียหายเกิดที่ผลอ่อน อาการที่สังเกตเห็นได้ คือ ใบอ่อน ช่อดอก ผลอ่อน จะมีผงฝุ่นแป้งปกคลุมอยู่ ทำให้ผลอ่อนร่วง ในระยะผลโต ถ้าเป็นโรคนี้อาจทำให้ผลสุกปรกและเกิดอาการเงาะขนเกรียนหรือกุดสั้น ขายไม่ได้ราคา มักระบาดในช่วงอากาศเย็นและชื้น ราจะขึ้นปกคลุมผิวของพืชและสร้างอวัยวะคล้ายรากแทงเข้าไปดูดกินน้ำเลี้ยงภายในพืช

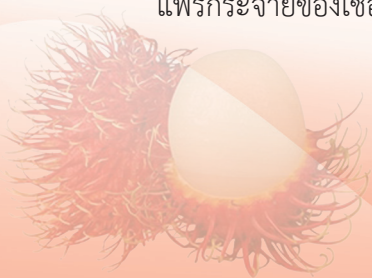
โรคราแป้งเงาะ

ลักษณะอาการ

การป้องกันและกำจัด

1. ในช่วงแตกใบอ่อนและเริ่มติดผลหมั่นตรวจดูว่าพบราแป้งเข้าทำลายใบอ่อนหรือไม่ หากพบพ่นกำจัดด้วยกำมะถันผงละลายน้ำ 40 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร เป็นการกำจัดปริมาณเชื้อโรค ทำให้การระบาดในช่วงติดผลนั้นลดความรุนแรงลงได้
2. ในช่วงระยะผลอ่อน หากพบอาการ เลือกใช้สารป้องกันกำจัดโรคพืช ดังต่อไปนี้ กำมะถันผงละลายน้ำ บีโนมิล คาร์เบนดาซิม ไตรดีมอร์ฟ ไตรฟอรัลิน ไพราซิฟอส และไดโนแคป อัตราตามคำแนะนำในฉลาก
3. เก็บผลเงาะที่เป็นโรค ใบแห้ง กิ่งแห้งที่ร่วงหล่นมาเผาทำลาย เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อ

หนอนเจาะหัวผลเงาะ

ชื่อวิทยาศาสตร์

Conopomorpha cramerella

รูปร่างลักษณะ

ตัวเต็มวัยเป็นผีเสื้อกลางคืนขนาดเล็ก ตอนกลางวันอาศัยอยู่ตามต้นพืชอาหาร เพศเมียวางไข่ที่ผลเงาะ ไข่มีลักษณะกลมรี เมื่อหนอนฟักออกมาจากไข่จะเจาะและเข้าไปในผล ตัวหนอนมีสีขาว หัวสีน้ำตาลอ่อน ระยะหนอนประมาณ 14 - 18 วัน ก็จะเข้าดักแด้โดยไต่ออกมาจากผลและหาที่ที่เหมาะสมเข้าดักแด้ ระยะดักแด้ 6 - 8 วัน

ตัวหนอนและลักษณะการทำลาย

ลักษณะการทำลาย

ลักษณะการทำลาย

เมื่อฟักออกจากไข่จะเจาะเข้าไปในผลเงาะบริเวณขั้วผล หรือต่ำกว่าขั้วลงมาเล็กน้อย บางครั้งอาจทำลายถึงเนื้อและเมล็ด การทำลายของหนอนไม่สามารถสังเกตได้จากลักษณะภายนอก เมื่อรับประทานผลเงาะจึงจะพบหนอน

ศัตรูธรรมชาติ

มีแมลงเบียนพวกแตน (Hymenoptera) คอยทำลายในระยะที่เป็นตัวหนอน นอกจากนี้ยังมีโรคคอยทำลายอยู่ด้วย

การป้องกันและกำจัด

1. เมื่อพบการระบาดเก็บผลเงาะที่ถูกทำลายและร่วงหล่นนำไปฝังดิน หรือเผาเพื่อป้องกันการระบาดในฤดูต่อไป
2. ใช้สารกำจัดแมลงคาร์บาริล (เซฟวิน 85% ดับบลิวพี) อัตรา 60 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร ในแหล่งที่มีการระบาด พ่นเมื่อสำรวจพบหนอนเจาะขั้วในระยะผลเริ่มเปลี่ยนสี พ่นซ้ำตามความจำเป็น พบทำลายมากในเงาะสีชมพู งดพ่นสารกำจัดแมลงก่อนเก็บเกี่ยวอย่างน้อย 7 วัน

หนอนบัวใบชา

ชื่อวิทยาศาสตร์

Homona coffearia (Niether)

รูปร่างลักษณะ

ตัวเต็มวัยเป็นผีเสื้อกลางคืน วางไข่บนใบชา เป็นกลุ่ม กลุ่มละ 100 ฟองหรือมากกว่านั้น ไข่จะฟักเป็นตัวหนอนโตเต็มที่ยาว 12 - 20 มิลลิเมตร เมื่อเข้าดักแด้จะใช้ใบชาสร้างรัง

ตัวหนอน

ตัวเต็มวัย

ลักษณะการทำลาย

ลักษณะการทำลาย

ทำความเสียหายต่อใบและยอดอ่อนของชา โดยหนอนจะนำใบมาติดกันแล้ว กัดกินใบ

การป้องกันและกำจัด

ติดตั้งกิ่งชา ร่วมกับการควบคุมทางชีววิธีโดยใช้ศัตรูธรรมชาติ เช่น แมลงประเภทต่อ (wasp)

โรคใบจุดสาหร่ายทุเรียน

เชื้อสาเหตุ

เชื้อสาหร่ายสีเขียว *Cephaleuros virescens*

ลักษณะอาการ

พบโรคนี้ทั้งที่ใบและกิ่ง อาการบนใบจะเป็นจุดเล็กๆ นูนขึ้นจากผิวใบเล็กน้อย ขอบของจุดมีลักษณะเป็นแฉกๆ ไม่เรียบ สีค่อนข้างเขียวปนเทา จุดเล็กๆ นี้จะขยายใหญ่ขึ้นในสภาพความชื้นสูงและได้รับแสงแดดเพียงพอ เมื่อสาหร่ายแก่ขึ้นจะเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลแดง ซึ่งเป็นระยะที่สร้างอวัยวะสืบพันธุ์เพื่อแพร่ไปยังส่วนอื่นๆ ของต้นทุเรียนได้อีก อาการจุดบนใบนี้ไม่ค่อยทำความเสียหายให้มากนัก

โรคใบจุดสาหร่ายทุเรียน

ลักษณะอาการ

นอกจากบดบังการสังเคราะห์แสงและทำให้ใบสกปรก ส่วนอาการที่กิ่งจะมีลักษณะคล้ายขนนกกำมะหยี่สีแดงหรือสีน้ำตาลแดงขึ้นเป็นหย่อมๆ ต่อมาจะทำให้เปลือกกิ่งแห้งและทรุดโทรม โดยเฉพาะต้นทุเรียนเล็กที่มีอายุ 1 - 2 ปี ที่มีทรงพุ่มทึบและได้รับแสงแดดไม่ทั่วถึงจะเกิดความเสียหายได้

การป้องกันและกำจัด

1. ติดตามสถานการณ์โรคจุดสาหร่าย โดยสำรวจทุกต้น 7 วันต่อครั้ง ในช่วงสิงหาคม - กันยายน
2. เก็บรวบรวมใบที่เป็นโรคและร่วงหล่นอยู่ในบริเวณสวนไปเผาทำลาย
3. พบอาการของโรคเพียงเล็กน้อย ตัดส่วนที่เป็นโรคไปเผาทำลาย
4. ใช้สารป้องกันกำจัดโรคพืช เมื่อพบใบแก่ถูกทำลายมากกว่าร้อยละ 30 ต่อต้น ได้แก่ คอปเปอร์ออกซีคลอไรด์ 85% ดับบลิวพี อัตรา 50 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร พ่นที่ใบให้ทั่วทั้งต้น

ด้วงหนวดยาวเจาะลำต้นทุเรียน

ชื่อวิทยาศาสตร์

Batocera rufomaculata

รูปร่างลักษณะ

หนอนมีลำตัวเป็นปล้องๆ สีขาวขุ่น ส่วนหัวค่อนข้างโตกว่าส่วนท้อง ตัวเต็มวัยมีหนวดยาวมีหนาม มีเขี้ยวขนาดใหญ่ ออกปล้องแรกมีหนามแหลมทั้ง 2 ข้าง มีจุดสีส้มข้างละจุด ตรงบ่ามีหนามแหลมขนาดเล็ก มีจุดสีส้มกระจายอยู่ทั่วทั้งปีก

ตัวหนอน

ตัวเต็มวัย

ลักษณะการทำลาย

ตัวเมียวางไข่ในเวลากลางคืนตามลำต้นและกิ่งขนาดใหญ่ตัวหนอนจะกัดกินชอนไชไปตามเปลือกไม้ด้านใน หรืออาจกัดควั่นเปลือกรอบต้น ทำให้ท่อน้ำท่ออาหาร ถูกตัดทำลายเป็นเหตุให้ต้นทรุดโทรม ใบร่วง และยืนต้นตายได้

การป้องกันและกำจัด

1. สำรวจหารอยแผลการวางไข่ หรือขุยไม้ละเอียดบริเวณส่วนต่างๆ ของต้นทุเรียน เมื่อพบให้ใช้มีดและคูหากมีไข่หรือหนอนให้เก็บทำลาย
2. ตัดและเผาทำลายต้นทุเรียนที่ตายหรือต้นที่มีหนอนเข้าทำลายมากจนไม่สามารถให้ผลผลิตได้เพื่อลดประชากรและแหล่งแพร่พันธุ์
3. ใช้ตาข่ายพันรอบต้นดักตัวเต็มวัย
4. ใช้สารกำจัดแมลง เช่น ไทอะมีโทแซม แลมป์ดาไซฮาโลทริน 14.1% 10.6% อิมิดาโคลพริด 10% เอสแอล อะเซททามิพริด 20% เอสพี พ่นให้ชุ่มเฉพาะบริเวณลำต้นตั้งแต่โคนต้นจนถึงยอดและกิ่งขนาดใหญ่ ซึ่งเป็นตำแหน่งที่ด้วงชอบวางไข่ พ่น 2 ครั้ง ห่างกัน 2 สัปดาห์

เพลี้ยไก่แจ้ทุเรียน

ชื่อวิทยาศาสตร์

Allocahidara malayensis

รูปร่างลักษณะ

ตัวอ่อนขนาดยาวประมาณ 3 มิลลิเมตร และมีปุยสีขาวติดตามตัว โดยเฉพาะด้านท้ายของลำตัวมีปุยสีขาวคล้ายๆ กับหางไก่ เมื่อลอกคราบเป็นตัวเต็มวัยมีสีน้ำตาลปนเขียว ขนาดยาวประมาณ 5 มิลลิเมตร

ลักษณะการทำลาย

แมลงชนิดนี้ทั้งตัวอ่อนและตัวเต็มวัยดูดกินน้ำเลี้ยงจากใบอ่อนของทุเรียนที่ยังไม่โตเต็มที่ ทำให้ใบอ่อนเป็น

ตัวเต็มวัยเพศเมีย

ตัวเต็มวัยเพศผู้

จุดสี่เหลี่ยม ไม่เจริญเติบโตและเล็กผิดปกติ เมื่อระบาดมากๆ ใบจะหงิกงอ แห้งและร่วงหมด นอกจากนี้ยังทำให้ยอดอ่อนแห้งและตายได้ ตัวอ่อนของเพลี้ยชนิดนี้จะขับสารสีขาวยออกมา เป็นสาเหตุทำให้เกิดเชื้อราตามบริเวณที่สารสีขาวขับออกมา ระยะที่ทำลายมากที่สุดคือ ในระยะตัวอ่อน แมลงชนิดนี้ทำความเสียหายให้กับทุเรียนพันธุ์ชะนีมากที่สุด

การป้องกันและกำจัด

1. ติดตามสถานการณ์เพลี้ยไก่แจ้และศัตรูธรรมชาติ
2. อนุรักษ์ศัตรูธรรมชาติไว้ควบคุมเพลี้ยไก่แจ้ตามธรรมชาติ
3. กระตุ้นการแตกใบอ่อนให้พร้อมกันทุกต้นเพื่อลดช่วงเวลาการเข้าทำลายของเพลี้ยไก่แจ้ให้สั้นลง
4. ใช้กับดักกาวเหนียวล่อตัวเต็มวัยมาทำลาย
5. ใช้น้ำพ่นใบอ่อนที่คลี่แล้วเพื่อลดปริมาณเพลี้ยไก่แจ้
6. พ่นสารกำจัดแมลงเมื่อสำรวจพบเพลี้ยไก่แจ้ในช่วงแตกยอดอ่อน เช่น แลมบ์ดาไซฮาโลทริน คาร์โบซัลแฟน คาร์บาริล หรือไซเพอร์เมทริน โฟซาโลน อัตราตามคำแนะนำในฉลาก

หนอนเจาะผลทุเรียน

ชื่อวิทยาศาสตร์

Dichocrosis punctiferalis

รูปร่างลักษณะ

หนอนเจาะผลมีลำตัวสีขาว หัวสีน้ำตาล หนอนที่โตเต็มที่มีตัวสีน้ำตาล และมีจุดสีดำทั่วลำตัว ปีกของผีเสื้อตัวเต็มวัยทั้ง 2 คู่ มีสีเหลืองและมีจุดสีดำกระจายทั่วปีก หนอนที่นำมาเลี้ยงด้วยผลละหุ่ง มีอายุตามระยะการเจริญเติบโต คือ ระยะไข่ 4 วัน หนอน 12 - 13 วัน ดักด้ 7 - 9 วัน ผีเสื้อเพศผู้ 10 - 18 วัน ผีเสื้อเพศเมีย 14 - 18 วัน

ตัวหนอน

ลักษณะการทำลาย

ลักษณะการทำลาย

ผีเสื้อตัวเมียจะวางไข่ไว้ที่ผิวผลทุเรียน ตัวหนอนที่ฟักออกจากไข่ จะแทะกินผิวเปลือกผลทุเรียน ตั้งแต่ผลขนาดเล็กที่อายุประมาณ 2 เดือน จนถึงผลใหญ่ จนกระทั่งตัวโตขึ้นจึงเจาะเข้าไปกินอยู่ภายในผล แล้วจะออกมาเข้าดักแด้อยู่ระหว่างหนามของผล โดยมีใยและมูลของหนอนหุ้มตัว แล้วจึงฟักออกมาเป็นผีเสื้อตัวเต็มวัย ผลทุเรียนที่ถูกหนอนทำลายจะเน่าและร่วง เนื่องจากมีเชื้อราเข้าทำลายซ้ำ

การป้องกันและกำจัด

1. ติดตามสถานการณ์หนอนเจาะผลและศัตรูธรรมชาติ
2. อนุรักษ์ศัตรูธรรมชาติไว้ควบคุมหนอนเจาะผลตามธรรมชาติ
3. ตัดแต่งผลที่ติดกันเป็นคู่และไม่สมบูรณ์ออก เพื่อป้องกันการวางไข่ของผีเสื้อ และตัดผลที่ถูกหนอนทำลายไปเผา
4. ใช้กระดาษแข็งหรือกิ่งไม้คั่นผลที่สมบูรณ์ติดกันเป็นคู่ เพื่อป้องกันการวางไข่ของผีเสื้อ และจับตัวหนอนมาทำลาย ใช้กับดักแสงไฟสีน้ำเงิน-ดำ (black-blue light trap) ล่อตัวเต็มวัยมาทำลาย
5. ใช้สารกำจัดแมลง เช่น ฟลูเฟนอกซุรอน 5% อีซี อัตรา 20 - 40 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร เมื่อพบผลถูกทำลายร้อยละ 10 ต่อต้น

หนอนเจาะเมล็ดทุเรียน

ชื่อวิทยาศาสตร์

Mudaria luteileprosa

รูปร่างลักษณะ

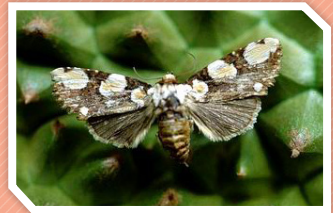
หนอนโตเต็มที่ยาวประมาณ 4 เซนติเมตร ก็จะออกมา เข้าตักแต่ในดินนาน 1 - 9 เดือน จึงฟักออกมาเป็นตัวเต็มวัย

ลักษณะการทำลาย

ตัวเต็มวัยวางไข่เป็นฟองเดี่ยวๆ บริเวณหนามทุเรียนใกล้ซั้วผล ตัวหนอนที่ฟักออกจากไข่จะเจาะไช

ตัวหนอน

ตัวเต็มวัย

เข้าไปภายในผล เจาะไซเข้าไปกีดกินเมล็ด และถ่ายมูลออกมา ทำให้เนื้อทุเรียนเปรอะเปื้อนเสียหาย หนอนอาศัยในผลทุเรียนจนกระทั่งผลแก่ เมื่อหนอนโตเต็มทีหรือถ้าผลร่วงก่อน จะเจาะรูออกมาเข้าดักแต่ในดิน

ลักษณะการทำลาย

การป้องกันและกำจัด

1. ใช้กับดักแสงไฟสีน้ำเงิน ล่อผีเสื้อมาทำลายซึ่งจะทำให้ลดปริมาณการระบาดลงได้
2. ใช้สารกำจัดแมลง เช่น คาร์โบซิลแพน ฟนหลังจากพบผีเสื้อ ในกับดักแสงไฟครั้งแรก
3. แซ่เมล็ดทุเรียนที่นำไปเพาะเป็นต้นตอในการขยายพันธุ์ด้วยสารกำจัดแมลง เช่น คาร์บาริล เพื่อช่วยกำจัดหนอนที่ติดมากับเมล็ดได้
4. เก็บผลที่ถูกทำลายไปเผาทำลายทิ้งทุกวัน

โรคทะลายเน่าปาล์มน้ำมัน

เชื้อสาเหตุ

เชื้อรา *Marasmius palmivorus*

ลักษณะอาการ

ทำลายผลปาล์มน้ำมันก่อนที่จะสุก ระบาดมาก ในฤดูฝน ที่มีความชื้นสูง ในระยะแรกพบเส้นใยสีขาวของเชื้อราบนทะลายปาล์มน้ำมัน บริเวณช่องระหว่างผล และโคนทะลายส่วนที่ติดทางใบ ต่อมาเส้นใยขึ้นปกคลุมทั้งทะลาย เกิดอาการผลเน่าเป็นสีน้ำตาล หากทะลายยังคงติดอยู่บนต้นผลจะแสดงอาการเน่าแห้งและมีเชื้อราชนิดอื่นๆ เข้าทำลายภายหลังได้ ในแปลงที่

โรคทะลายเน่าปาล์มน้ำมัน

ไม่มีการกำจัดทะลายที่แสดงอาการเน่าออกจากต้น เชื้อราสาเหตุจะกระจายไปยังทะลายที่อยู่ใกล้เคียงตลอดจนส่วนอื่นๆ ของต้นปาล์มน้ำมันได้ โรคนี้ทำให้เปอร์เซ็นต์กรดไขมันอิสระเพิ่มขึ้น ประสิทธิภาพในการให้น้ำมันน้อยลง

การป้องกันและกำจัด

1. ป้องกันไม่ให้มีแหล่งของโรคอยู่ในสวนปาล์มน้ำมัน
2. ทำลายทะลายในช่วงแรก โดยตัดช่อดอกทิ้งในช่วง 30 เดือนแรก หลังจากปลูก
3. ตัดแต่งก้านทางใบให้สั้น เพื่อลดความชื้นบริเวณโคนทางใบ แล้วพ่นสารป้องกันกำจัดโรคพืช

ด้วงแรดมะพร้าว

ชื่อวิทยาศาสตร์

Oryctes rhinoceros

รูปร่างลักษณะ

ตัวเต็มวัยลำตัวมีสีน้ำตาลแดงเกือบดำ มีขนสีน้ำตาลอ่อนที่ด้านข้างของส่วนหัว ออก ขา และด้านล่างของลำตัว ตัวผู้มีเขาค้ำยนอแรดที่ส่วนหัวค่อนข้างยาว ตัวเมียมีลักษณะคล้ายตัวผู้แต่มีเขาสั้นกว่า และที่ส่วนปลายของท้องด้านล่างมีขนเยอะกว่าตัวผู้ และมีขนาดใหญ่กว่าตัวผู้ไม่มาก ตัวเมียวางไข่ในกองเศษซากใบมะพร้าว และฟักเป็นตัวหนอนก็จะเจริญเติบโตอยู่ในดิน หนอนมีสีขาวนวล ส่วนหัวเป็นสีเหลืองปนน้ำตาล

ตัวเต็มวัย

ลักษณะการทำลาย

ลักษณะการทำลาย

ตัวเต็มวัยจะบินขึ้นไปกัดเจาะโคนทางใบมะพร้าวหรือปาล์มน้ำมัน รวมทั้งเจาะทำลายยอดอ่อนที่ยังไม่คลี่ ทำให้ทางใบที่เกิดใหม่ไม่สมบูรณ์ มีรอยขาดแห่งเป็นริ้วๆ คล้ายหางปลาหรือรูปพัด

การป้องกันและกำจัด

1. ฝัง เผาหรือเกลือกองซากพืช เพื่อเก็บหนอนหรือดักแด้มาทำลาย ไม่ปล่อยกองซากพืชทิ้งนานเกิน 2 - 3 เดือน เพราะจะเป็นที่ขยายพันธุ์ด้วงแรด
2. ทำความสะอาดบริเวณคอกมะพร้าว
3. ใช้เชื้อราเมตาไรเซียม คลุกผสมลงในกองล่อขนาด $2 \times 2 \times 0.5$ เมตร อัตรา 200 - 400 กรัมต่อกอง หรือในกองซากพืชที่มีหนอนด้วงแรดมะพร้าวอาศัยอยู่เพื่อทำลายตัวหนอนที่อยู่ในดิน
4. การใช้กับดักฟีโรโมนล่อตัวเต็มวัยมาทำลาย

แมลงดำหนามมะพร้าว

ชื่อวิทยาศาสตร์

Brontispa longissima

รูปร่างลักษณะ

ตัวเต็มวัยเพศเมียวางไข่ในเวลากลางวัน โดยวางเป็นฟองเดี่ยวหรือเป็นกลุ่มภายในใบมะพร้าวที่ยังไม่คลี่ออก ตัวหนอนของแมลงดำหนามมะพร้าวมี 4 วัย จึงเข้าดักแด้ ตัวเต็มวัยของแมลงดำหนามมะพร้าว ลำตัวมีสีดำ หัวและอกมีสีส้ม อาศัยกัดกินใบมะพร้าว อยู่ระหว่างใบหรือภายในใบมะพร้าวที่ยังไม่คลี่ออก

ตัวเต็มวัย

ลักษณะการทำลาย

ลักษณะการทำลาย

ตัวหนอนและตัวเต็มวัยจะกัดกินยอดอ่อนที่สุดของมะพร้าวที่ยังไม่คลี่ โดยจะย้ายไปกินอีกใบหลังจากที่ใบเดิมคลี่ออก ทำให้ยอดอ่อนของมะพร้าวชะงักการเจริญเติบโต เมื่อมีการทำลายรุนแรงหลายๆ ใบในแต่ละต้นจะมองเห็นเป็นสีขาวโพลนชัดเจน ซึ่งชาวสวนมะพร้าว เรียกว่า “โรคหัวหงอก”

การป้องกันและกำจัด

1. ตัดยอดที่ถูกแมลงกัดกินมาเก็บไข่ หนอนและตัวเต็มวัยไปทำลาย
2. ปลอ่ยแมลงทางหนีบ ทำลายไข่ หนอน และดักแด้ของแมลงดำหนาม โดยควบคุมอัตรา 300 ตัวต่อไร่
3. ปลอ่ยแตนเบียนหนอนอะซีโคเดส ทำลายหนอน อัตรา 5 มัมมีต่อไร่ 3 ครั้ง ห่างกัน 2 สัปดาห์ต่อครั้ง
4. ใช้เชื้อราเมตาไรเซียม พ่นกำจัดหนอน ดักแด้ และตัวเต็มวัยของแมลงดำหนาม อัตรา 1 กิโลกรัมต่อน้ำ 20 ลิตร

หนอนร่านพาราซ่า

ชื่อวิทยาศาสตร์

Parasa lepida

รูปร่างลักษณะ

ตัวเต็มวัยเป็นผีเสื้อขนาดกลาง ลำตัวอ้วนสั้น มีขนปกคลุม เพศเมียวางไข่เป็นกลุ่มๆ บริเวณใต้ใบ ไข่มีสีเหลืองอ่อนกลมแบนวางซ้อนกันมองคล้ายเกล็ดปลา หนอนมีลำตัวสีเขียวมีขนแข็งขึ้นเป็นกระจุกเรียงเป็นแถวตลอดลำตัว ขนแข็งนี้เมื่อไปถูกเข้าจะทำให้รู้สึกปวดแสบปวดร้อนและเป็นผื่นแดง หนอนเมื่อฟักออกจากไข่จะอยู่รวมกันเป็นกระจุก

ตัวหนอน

ตัวเต็มวัย

เมื่อโตขึ้นจะกระจายไปตามใบต่างๆ หนอนจะสร้างรังมีใยปกคลุม และเข้าดักแด้ตามใบและกิ่ง ลักษณะดักแด้เป็นก้อนแข็งกลมสีน้ำตาลเข้ม แล้วจึงเจริญเป็นตัวเต็มวัย

ลักษณะการทำลาย

ตัวหนอนจะกัดกินใบแก่มะพร้าวจนเหลือแต่ก้านใบ ถ้าระบาดรุนแรงจะทำให้ผลผลิตลดลงอย่างมาก

การป้องกันและกำจัด

1. สำรวจติดตามสถานการณ์การระบาด
2. ใช้กับดักแสงไฟล่อตัวเต็มวัยมาทำลาย โดยใช้หลอดไฟแสงสีม่วง (black light) ในช่วงเวลา 03.00 น. ถึงสว่าง
3. พ่นด้วยสารกำจัดแมลงคาร์บาริล 85% ดับบลิวพี อัตรา 20 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร ในระยะตัวหนอน

ลักษณะการทำลาย

หนอนหัวดำมะพร้าว

ชื่อวิทยาศาสตร์

Opisina arenosella

รูปร่างลักษณะ

ตัวเต็มวัยเป็นผีเสื้อกลางคืน ขนาดลำตัวแบนยาวประมาณ 1 - 1.2 เซนติเมตร ปีกสีเทาอ่อน มีจุดสีเทาเข้มที่ปลายปีก ชอบเกาะนิ่งแนบตัวติดผิวพื้นที่เกาะ เวลากลางวันจะเกาะนิ่งหลบอยู่ที่ใต้ใบมะพร้าวหรือในที่ร่ม ผีเสื้อเพศเมียมีขนาดใหญ่กว่าเพศผู้เล็กน้อย ระยะหนอน 32 - 48 วัน ตัวหนอนเมื่อฟักออกมาใหม่ๆ จะอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม มีหัวสีดำ ลำตัวสีเหลือง เมื่อมีอายุมากขึ้นหัวจะเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลเข้ม ลำตัวสีน้ำตาลอ่อน มีลายพาดยาวตามลำตัว ดักแต่มีสีน้ำตาลเข้ม

ตัวหนอน

ลักษณะการทำลาย

ลักษณะการทำลาย

การทำลายจะเกิดในระยะตัวหนอนเท่านั้น ทำลายใบแก่ของมะพร้าว หนอนจะถักใย ดึงใบมะพร้าว มาเรียงติดกันเป็นแพ สร้างอุโมงค์เป็นทางยาวอาศัยกักกินอยู่ภายในอุโมงค์ เข้าดักแด้อยู่ภายในอุโมงค์ ใบที่ถูกทำลายมีลักษณะแห้งเป็นสีน้ำตาล

การป้องกันและกำจัด

1. ตัดทางใบมะพร้าวที่ถูกหนอนทำลายนำไปเผา เพื่อกำจัดหนอนและดักแด้
2. ใช้เชื้อแบคทีเรีย (Bt) พ่นใบมะพร้าวที่ยังไม่ถูกทำลาย เพื่อควบคุมหนอนที่เพิ่งฟักออกจากไข่ ควรพ่นติดต่อกัน 3 ครั้ง ห่างกันครั้งละ 7 - 10 วัน
3. ปลอ่ยแตนเบียนไข่ทริโคแกรมมาทำลายไข่หนอนหัวดำ อัตรา 10 แผ่นต่อไร่ อย่างต่อเนื่อง ห่างกัน 2 สัปดาห์จนสำรวจไม่พบตัวหนอน
4. ปลอ่ยแตนเบียนหนอนบราคอนทำลายหนอนหัวดำ อัตรา 200 ตัวต่อไร่ อย่างต่อเนื่อง ห่างกัน 2 สัปดาห์จนสำรวจไม่พบตัวหนอน
5. ฉีดสารกำจัดแมลง อีมาเม็กตินเบนโซเอต 92% อีซี อัตรา 30 มิลลิลิตรต่อต้น เจาะลำต้นมะพร้าวสูงจากพื้นดินประมาณ 1 เมตร จำนวน 2 รู ให้อู้อยู่ตรงกันข้ามกัน ใส่สารรูละ 15 มิลลิลิตรแล้วใช้ดินน้ำมันอุดรูทันที โดยแนะนำให้ฉีดเข้าลำต้น เฉพาะมะพร้าวที่มีความสูงมากกว่า 12 เมตร ขึ้นไป ห้ามใช้กับมะพร้าว น้ำหอมและมะพร้าวกะทิ

โรคใบด่างจุดวงแหวน

เชื้อสาเหตุ

เชื้อไวรัส Papaya ringspot virus (PRV)

ลักษณะอาการ

ระยะต้นกล้า ต้นแคระแกร็น ใบด่างเหลือง หงิกงอ บิดเบี้ยวเสียรูป เรียวเล็กเหมือนหางหนู ถ้าเป็นรุนแรง ใบจะเหลืองแค่นเส้นใบดูเหมือนเส้นด้าย และต้นกล้าอาจตายได้ หรือไม่เจริญเติบโต ในต้นที่โตแล้ว ใบมีอาการต่าง บิดเบี้ยว หงิกงอ ยอดและใบมีสีเหลืองกว่าต้นที่ไม่เป็นโรค และจะสังเกตเห็นลักษณะจุดหรือทางยาวสีเขียวเข้ม ดูซ้ำตามก้านใบ ลำต้น การติดผลจะไม่ดีหรือไม่ติดเลย

โรคใบด่างจุดวงแหวน

ผลบิดเบี้ยว มีจุดลักษณะเป็นวงแหวนทั่วทั้งผล เนื้อบริเวณที่เป็นจุดวงแหวนมักจะเป็นไตแข็ง มีรสขม ถ้าเป็นรุนแรงแผลเหล่านี้จะมีลักษณะคล้ายสะเก็ด หรือหูดนูนขึ้นมา บนผิวของผลจะขรุขระ ต้นที่เป็นโรคในระยะออกดอก จะทำให้ติดผลไม่ดี และผลที่ได้จะมีจุดวงแหวนเห็นได้ชัด นอกจากนี้ ดอกในรุ่นต่อไปก็จะร่วง ไม่ติดผล

การป้องกันและกำจัด

เป็นการยากมากที่จะหาวิธีป้องกัน หรือกำจัดโรคนี้โดยตรง สิ่งที่ต้องปฏิบัติ คือ

1. ต้องทำลายต้นที่เป็นโรคนี้ ที่แสดงอาการอย่างแน่ชัดก่อน โดยการเผาหรือฝังในดินให้ลึก
2. ปลุกมะละกอพันธุ์ที่ทนทานต่อโรคนี้ เช่น ปากช่อง 1 แยกดำ ท่าพระ
3. บริเวณปลุกมะละกอควรกำจัดวัชพืชให้หมด เพื่อป้องกันไม่ให้เป็นที่อยู่อาศัยของพวกเพลี้ยอ่อน และควรปลุกห่างจากพืชตระกูลแตง
4. การปลุกพืชอาหารเพลี้ยอ่อน เช่น ข้าวโพด ถั่ว ถั่วเขียว รอบแปลงปลุกมะละกอ โดยเฉพาะด้านเหนือลม เพื่อเป็นกับดักให้เพลี้ยอ่อนเข้าดูดกิน และสูญเสียการถ่ายเชื้อไวรัสเข้าสู่มะละกอ

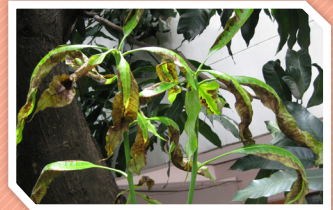
โรคแอนแทรกโนส

เชื้อสาเหตุ

เชื้อรา *Colletotrichum gloesporioides* Penz.

ลักษณะอาการ

เชื้อราสามารถเข้าทำลายได้เกือบทุกส่วนของมะม่วง ไม่ว่าจะเป็นต้นกล้า ยอดอ่อน ใบอ่อน ช่อดอก ดอก ผลอ่อน ผลแก่ และผลแก่หลังการเก็บเกี่ยว เริ่มแรกจะเป็นจุดเล็กๆ และขยายออกเป็นวงขนาดต่างๆ กัน บริเวณกลางแผล จะเห็นเม็ดสีดำๆ หรือสีส้มปนบ้างเรียงเป็นวงอยู่ภายในแผล หากการเข้าทำลายรุนแรงก็จะเกิดอาการใบแห้ง บิดเบี้ยว และร่วงหล่น ช่อดอกแห้งไม่ติดผล ผลเน่าร่วง ตลอดจน ผลเน่าหลังการเก็บเกี่ยว

ลักษณะอาการที่ใบ

ลักษณะอาการที่กิ่ง

ลักษณะอาการที่ผล

การป้องกันและกำจัด

พ่นด้วยสารป้องกันกำจัดโรคพืชในช่วงที่มะม่วงผลิตใบอ่อน ช่วงการออกดอก และติดผล ซึ่งเป็นช่วงที่มะม่วงมีความอ่อนแอต่อการทำลายของเชื้อ สารป้องกันกำจัดโรคพืชที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ เบนิมิล แมนโคเซบ แคพแทน คอปเปอร์ออกซีคลอไรด์ เป็นต้น

เพลี้ยจักจั่นมะม่วง

ชื่อวิทยาศาสตร์

Idioscopus clypealis (Lethierry)

Idioscopus niveosparsus (Lethierry)

รูปร่างลักษณะ

เพลี้ยจักจั่นที่พบระบาดมี 2 ชนิด ลำตัวมีสีเทาปนดำ หรือน้ำตาลปนเทา ลำตัวยาว 5.5 - 6.5 มิลลิเมตร เพศเมียวางไข่ตามแกนกลางใบอ่อนหรือก้านช่อดอก ระยะไข่ 7 - 10 วัน ตัวอ่อนลอกคราบ 4 ครั้ง จึงเป็นตัวเต็มวัย ระยะตัวอ่อน 17 - 19 วัน

ตัวเต็มวัย

ลักษณะการทำลาย

ลักษณะการทำลาย

ตัวอ่อน และตัวเต็มวัยดูดกินน้ำเลี้ยงจากใบอ่อน ช่อดอก ก้านดอก และยอดอ่อน ทำให้ใบบิดงอโค้งลงด้านใต้ใบ ขอบใบมีอาการปลายใบแห้ง การทำลายระยะติดดอก ทำให้ดอกร่วง ติดผลน้อยหรือไม่ติดเลย

การป้องกันและกำจัด

ในสวนที่มีการระบาดรุนแรง เมื่อสำรวจพบเพลี้ยจักจั่นมากกว่า 5 ตัวต่อช่อ พ่นสารกำจัดแมลงในระยะก่อนดอกบาน และพ่นซ้ำ 1 - 2 ครั้ง ตามความเหมาะสม สารกำจัดแมลงแนะนำ คือ แลมบ์ดาไซฮาโลทริน อิมิตาคลอพริด ไดโนทีฟูแรน ไทอะมีโทแซม อัตราตามคำแนะนำในฉลาก

แมลงวันผลไม้

ชื่อวิทยาศาสตร์

Bactrocera dorsalis Hendel.
Bactrocera correcta Bezzi.

รูปร่างลักษณะ

เป็นแมลงขนาดเล็ก ส่วนหัว ออก และท้องมีสีน้ำตาลอ่อน ที่สันหลังอกมีแถบสีเหลืองทองเป็นแห่งๆ ตัวเมีย 1 ตัว วางไข่ประมาณ 1,300 ตัว

ลักษณะการทำลาย

แมลงวันผลไม้วางไข่ในผลไม้ที่ใกล้สุกและมีเปลือกบาง เพศเมียใช้อวัยวะวางไข่แทงเข้าไปในผลไม้

ตัวเต็มวัย

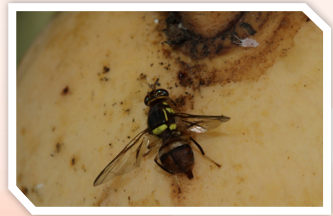

ลักษณะการทำลาย

ตัวหนอนที่ฝักออกจากไข่จะอาศัยและกินอาหารภายในผล ทำให้ผลเน่าเสียและร่วงหล่น หนอนจะเข้าตักแต่ในดินแล้ว จึงออกเป็นตัวเต็มวัย

การป้องกันและกำจัด

1. เก็บทำลายผลไม้ที่เน่าเสียจากการทำลายของแมลงวันผลไม้
2. ห่อผลด้วยกระดาษ หรือถุงพลาสติกใส
3. ใช้สารล่อแมลงวันผลไม้ เช่น เมธิลยูจินอล คิว-ลัวร์ เมด-ลัวร์
4. ใช้เหยื่อพิษโปรตีนไฮโดรไลเสทผสมสารกำจัดแมลง เป็นเหยื่อล่อแมลงวันผลไม้
5. ทำหมันแมลงวันผลไม้ แล้วนำไปปล่อยควบคุม เพื่อลดปริมาณแมลงวันผลไม้ในธรรมชาติ

โรคใบจุดมังกุด

เชื้อสาเหตุ

เชื้อรา *Pestalotia flagisetula* Guba

ลักษณะอาการ

ใบเกิดเป็นรอยแผลไหม้สีน้ำตาล มีขอบแผลสีเหลือง รูปร่างของแผลไม่แน่นอน ทำให้ใบเสียพื้นที่ในการสังเคราะห์แสง ความสมบูรณ์ของต้นลดลง หากระบาดรุนแรงใบจะแห้งทั้งใบและร่วงหล่น ทำให้ผลมังกุดไม่มีใบปกคลุม ผิวของผลมังกุดจะกร้านแตกไม่สวย มักพบโรคใบจุดในช่วงฝนตกชุก ระยะใบอ่อนถึงเพลลาด

โรคใบจุดมังกุด

ลักษณะอาการ

การป้องกันและกำจัด

ถ้าพบการระบาดเข้าทำลายที่ใบจำนวนมาก ให้ป้องกันและกำจัดด้วยสารป้องกันกำจัดโรคพืช เช่น คาร์เบนดาซิม 50% ดับบลิวพี อัตรา 10 - 15 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร

เพลี้ยไฟมังคุด

ชื่อวิทยาศาสตร์

Scirtothrips dorsalis และ *Scirtothrips oligochaetus*

รูปร่างลักษณะ

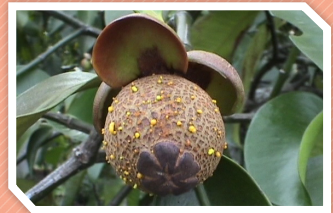
เพลี้ยไฟเป็นแมลงขนาดเล็ก มีสีเหลืองหรือน้ำตาลอ่อน ยาวประมาณ 0.7 – 0.8 มิลลิเมตร เคลื่อนไหวได้รวดเร็ว ไข่มีขนาดเล็กมากฝังอยู่ในเนื้อเยื่อของพืช ระยะเวลาจากไข่ถึงตัวเต็มวัยใช้เวลาประมาณ 11 – 18 วัน ตัวเต็มวัยมีชีวิตอยู่ได้ 22 วัน

ลักษณะการทำลาย

ตัวอ่อนและตัวเต็มวัยดูดกินน้ำเลี้ยงที่ยอดอ่อน ดอกอ่อน และผลอ่อน ทำให้ยอดแห้ง ผิวผลเป็นขี้กลาก

เพลี้ยไฟ

ลักษณะการทำลายที่ผล

หรือผิวลาย มียางไหลและอาจทำให้ผลร่วงได้ การทำลายรุนแรงในระยะที่มังคุดถูกเพลิงไฟเข้ามาทำลายมากที่สุด คือ **ระยะแตกใบอ่อน** โดยเฉพาะเมื่อมังคุดมีการทยอยแตกใบอ่อน การระบาดของเพลิงไฟยังขึ้นอยู่กับอุณหภูมิที่สูงขึ้นจะส่งผลให้เกิดการเพิ่มประชากรของเพลิงไฟ

การป้องกันและกำจัด

1. พ่นน้ำในระยะออกดอกจนกระทั่งถึงติดผลอ่อนทุก 2 - 3 วัน
2. ใช้กัณฑ์กาวเหนียวขนาดใหญ่ติดตั้งในสวนมังคุดตั้งแต่มังคุดเริ่มแตกใบอ่อน (กัณฑ์กาวเหนียวสีเหลืองขนาดกว้าง 24 นิ้ว ยาว 26 นิ้ว จำนวน 4 กัณฑ์ต่อต้น)
3. ใช้ศัตรูธรรมชาติ เพลี้ยไฟตัวห้ำ และด้วงเต่าตัวห้ำ
4. การใช้สารกำจัดแมลง พ่นด้วยสารกำจัดแมลงชนิดใดชนิดหนึ่ง เช่น
 - ❖ คาร์โบซัลแฟน 20 % อีซี อัตรา 20 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร
 - ❖ อิมิดาโคลพริด 10 % เอสแอล อัตรา 10 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร
 - ❖ ฟิโปรนิล 5 % เอสซี อัตรา 10 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร
 - ❖ ไซเปอร์เมทริน 6.25 % โฟซาโลน 22.5 % อีซี อัตรา 40 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร

โรครากขาว

เชื้อสาเหตุ

เชื้อรา *Rigidoporus lignosus* (Klotzsch) Imazeki

ลักษณะอาการ

เชื้อโรคสามารถเข้าทำลายต้นยางได้ทุกระยะการเจริญเติบโต ตั้งแต่อายุ 1 ปีขึ้นไป เมื่อระบบรากถูกทำลายจะแสดงอาการให้เห็นที่ทรงพุ่ม ซึ่งเป็นระยะที่รุนแรงและไม่สามารถรักษาได้ บริเวณรากที่ถูกเชื้อเข้าทำลายจะปรากฏเส้นใยสีขาวเจริญแตกสาขาปกคลุม เกาะติดแน่นกับผิวยาง เมื่อเส้นใยอายุมากขึ้น

โรครากขาว

ลักษณะอาการ

จะกลายเป็นเส้นกลมหนูสีเหลืองซีด เนื้อไม้
ของรากที่เป็นโรคในระยะแรกจะแข็งกระด้าง
เป็นสีน้ำตาลซีดในระยะรุนแรงจะกลายเป็นสีครีม
ถ้าอยู่ในที่ชื้นแฉะจะอ่อนนิ่ม ดอกเห็ดมีลักษณะ
เป็นแผ่นครึ่งวงกลมแผ่นเดียวหรือซ้อนกัน
เป็นชั้นๆ ผิวด้านบนเป็นสีเหลืองส้ม โดยมี
สีเข้มอ่อนเรียงสลับกันเป็นวง ผิวด้านล่างเป็น
สีส้มแดงหรือสีน้ำตาล ขอบดอกเห็ดเป็นสีขาว

การป้องกันและกำจัด

1. เตรียมพื้นที่ปลูกให้ปลอดโรค ในแหล่งที่มีโรคระบาด หลังการเตรียมดินควรปลูกพืชคลุมดินตระกูลถั่วเพื่อปรับสภาพดินให้เหมาะสมกับการเจริญเติบโตของพืช และจุลินทรีย์ในดินบางชนิดที่เป็นพืชต่อเชื้อราสาเหตุ
2. หลังจากปลูกยางพาราไปแล้ว 1 ปี ควรสำรวจต้นยางพาราเป็นประจำ เมื่อพบต้นเป็นโรค ควรขุดทำลายและรักษาต้นข้างเคียงโดยการใช้สารป้องกันกำจัดโรคพืช
3. ต้นยางพาราที่มีอายุมากกว่า 3 ปีขึ้นไป ควรขุดคูล้อมบริเวณต้นเป็นโรค (ขนาดคูกว้าง 30 เซนติเมตร ลึก 60 เซนติเมตร) เพื่อกั้นระหว่างต้นที่เป็นโรคและต้นปกติ ไม่ให้รากสัมผัสกัน

4. ใช้สารป้องกันกำจัดโรคพืชกับต้นที่เป็นโรคเพียงเล็กน้อย และใช้กับต้นยางพาราข้างเคียงเพื่อป้องกันโรค โดยชุดร่องเล็กๆ รอบโคนต้นกว้าง 15 - 20 เซนติเมตร เเทสารป้องกันกำจัดโรคพืชลงในร่องรอบโคนต้น ทุก 6 เดือน เป็นเวลา 2 ปี สารป้องกันกำจัดโรคพืชที่แนะนำ มีดังนี้

- ❖ คาลิกซิน 75% อีซี อัตรา 10 - 20 ซีซีต่อน้ำ 1 - 2 ลิตรต่อต้น
- ❖ อัลโด 10% เอสแอล อัตรา 10 - 20 ซีซีต่อน้ำ 1 - 2 ลิตรต่อต้น
- ❖ ทิลท์ 25% อีซี อัตรา 30 ซีซีต่อน้ำ 3 ลิตรต่อต้น
- ❖ เอนวิล 5% อีซี อัตรา 10 - 20 ซีซีต่อน้ำ 2 ลิตรต่อต้น
- ❖ เบเรต์ 40% เอฟเอส โดยใช้ในอัตรา 4 - 8 กรัมต่อน้ำ 3 ลิตรต่อต้น

โรคพุ่มไม้กวาด

เชื้อสาเหตุ

เชื้อไมโคพลาสมา

ลักษณะอาการ

ใบยอดแตกใบออกเป็นฝอย มีลักษณะเหมือนพุ่มไม้กวาด ใบมีขนาดเล็กเรียวยาว ใบแข็งกระด้าง ไม่คลี่ออก เป็นกระจุกสั้นๆ ขึ้นตามส่วนยอด หากยอดที่เป็นโรคเมื่อถึงคราวออกช่อดอก ถ้าไม่รุนแรงก็จะออกช่อชนิดติดใบปนดอก และช่อสั้นๆ ซึ่งอาจติดผลได้ 4 - 5 ผล ถ้าเป็นโรครุนแรง ดอกลำไยจะเป็นฝอย มีใบชนิดไม่คลี่อยู่มาก ลำไยที่เป็นโรครุนแรงต้นจะโทรม ออกดอกติดผลน้อย

โรคพุ่มไม้กวาด

การป้องกันและกำจัด

1. คัดเลือกพันธุ์จากต้นที่ไม่เป็นโรคไปปลูก
2. ป้องกันแมลงพาหะ พกเพลี้ยจักจั่นสีน้ำตาล โดยใช้สารกำจัดแมลง เช่น พอสซ์ อัตรา 50 ซีซี. ต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ มิพซิน อัตรา 40 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือลอร์สแบน อัตรา 80 ซีซี. ต่อน้ำ 20 ลิตร
3. สำหรับต้นที่เป็นโรค ถ้าเป็นไม่มาก ควรตัดกิ่งที่เป็นโรคนำมาเผาทำลาย ซึ่งชาวสวนจะต้องพร้อมใจป้องกันและกำจัดทุกๆ สวน เพื่อป้องกันไม่ให้เชื้อโรคแพร่ระบาด

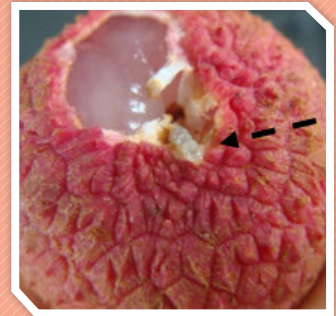
หนอนเจาะหัวผลลิ้นจี่

ชื่อวิทยาศาสตร์

Conopomorpha sinensis

รูปร่างลักษณะ

ตัวเต็มวัยเป็นผีเสื้อกลางคืนขนาดเล็ก ปีกสีเทาดำ ปลายปีกสีเหลือง หนวดยาวกว่าลำตัว ตัวหนอนมีสี ขาวนวล บางครั้งมีสีเขียวอ่อนขึ้นอยู่กับอาหารที่กิน ลำตัวเป็นปล้องเห็นชัดเจน หนอนเจริญเติบโตเต็มที่มี ขนาดยาว 8 - 9 มิลลิเมตร หนอนจะใช้ปากชกไช คล้ายกับแผ่นพลาสติกใสหุ้มตัวเองอยู่ภายในตามใบลิ้นจี่ หรือตามใบหญ้า ระยะดักแต่ประมาณ 7 - 8 วัน

หนอนเจาะหัวผลลิ้นจี่

ลักษณะการทำลาย

ระยะแรก เมื่อลึนจีเริ่มติดผลได้ประมาณ 1.5 - 2 เดือน จะเจาะเข้าไปกัดกินอยู่ภายในเมล็ด มองดูภายนอกจะไม่เห็นรอยทำลายเลย เมื่อผ่าดูจะเห็นรอยทำลาย ผลลึนจีที่ถูกหนอนทำลายไม่สามารถเจริญเติบโตต่อไปได้ และร่วงหล่นหมด

ระยะที่สอง เมื่อลึนจีมีขนาดโตหนอนจะเจาะกินบริเวณขั้วผล ถ้าสังเกตดูให้ดีบริเวณใกล้ขั้วจะพบรูเล็กๆ ซึ่งเป็นรูที่หนอนเจาะออกมาเข้าดักแด้อยู่ภายนอก

การป้องกันและกำจัด

1. เมื่อลึนจีเริ่มติดผลและมีการร่วงหล่น ให้เก็บผลร่วงมาผ่าตรวจดูภายในเมล็ดว่าสาเหตุที่ร่วงเกิดจากธรรมชาติหรือหนอนเข้าทำลาย ถ้าพบหนอนหรือรอยทำลาย ให้เก็บผลที่ร่วงทุกวันไปเผาทำลาย
2. เมื่อพบการทำลายและพบหนอน ใช้สารกำจัดแมลง เซฟวิน 85% ดับบลิวพี อัตรา 45 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร

หนอนชอนใบส้ม

ชื่อวิทยาศาสตร์

Phyllocnistis citrella Stainton

รูปร่างลักษณะ

ตัวเต็มวัยเป็นผีเสื้อกลางคืนขนาดเล็กมาก ลำตัวมีสีน้ำตาลปนเทา ปีกสีเทาเงิน และมีจุดสีดำบริเวณขอบปีก ผีเสื้อจะวางไข่เป็นฟองเดี่ยวๆ ใกล้เคียงกับเส้นกลางใบ ไข่จะฟักภายใน 3 - 5 วัน ระยะหนอน 8 - 10 วัน ระยะดักแด้ 5 - 10 วัน

หนอนชอนใบส้ม

ลักษณะการทำลาย

ลักษณะการทำลาย

เมื่อหนอนฟักออกจากไข่จะเจาะเข้าไปกัดกินซอนไซระหว่างผิวใบ ทำให้เห็นเป็นทางขาวๆ หากทำลายมากๆ ใบจะแห้งและร่วง

การป้องกันและกำจัด

1. ตัดแต่งกิ่ง ใบ ที่ถูกหนอนซอนใบทำลายรุนแรงไปเผา
2. ใช้สารสะเดาพ่นตั้งแต่ระยะแตกใบอ่อน
3. พ่นสารกำจัดแมลง ได้แก่ บีโตรเลียมสเปรย์ออยล์ 83.9% อีซี ฟลูเฟนนอกซุรอน 5% อีซี โคลไทอะนินดิน 16% เอสจี อัตราตามคำแนะนำในฉลาก

โรคแคงเกอร์ส้มโอ

เชื้อสาเหตุ

เชื้อแบคทีเรีย *Xanthomonas campestris* pv. *citri* Hasse

ลักษณะอาการ

เกิดได้ทั้งที่ใบ กิ่ง ก้าน และผลส้ม มีลักษณะอาการเกิดเป็นจุดกลม และฉ่ำน้ำ มีสีเหลืองซีดหรือเขียวอ่อน เมื่อขยายใหญ่ขึ้นมีลักษณะฟูคล้ายฟองน้ำสีเหลืองอ่อน ต่อมาจะเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลเข้มแตกสะเก็ดขรุขระ หนูน และแข็ง ตรงกลางเป็นรอยบุ๋มมีวงสีเหลืองล้อมรอบแผล โรคนี้จะระบาดรุนแรงเมื่อสภาพแวดล้อมเหมาะสม แพร่ระบาดโดยเชื้อติดไปกับกิ่งพันธุ์ ดิน และน้ำ

ลักษณะอาการที่ผล

ลักษณะอาการที่ใบ

การป้องกันและกำจัด

1. ตัดแต่ง เก็บใบหรือส่วนที่เป็นโรคนำไปเผาทำลาย
2. พ่นสารประกอบทองแดง เพื่อป้องกันโรคในระยะสัมผัสเริ่มแตกใบอ่อน

โรค-แมลงศัตรูไม้ผล และการป้องกันกำจัด

ที่ปรึกษา

นายโอฬาร พิทักษ์
นายนำชัย พรหมมีชัย
นายไพรัช หวังดี
นายสุรพล จารุพงศ์
นางสุกัญญา อธิปอนันต์
นายประสงค์ ประไพตระกูล
นางศุภลักษณ์ กลับน่วม
นายกิตติศักดิ์ จันทสังข์

อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร
รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร ฝ่ายบริหาร
รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร ฝ่ายวิชาการ
รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร ฝ่ายส่งเสริมและฝึกอบรม
ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี
ผู้อำนวยการกองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย
ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการวินิจฉัยศัตรูพืช
ผู้อำนวยการกลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาด

ผู้เรียบเรียง/ข้อมูล

นางสาวจุฬากรณ์ นกสกุล
นางสาวเบญจมาภรณ์ ลิมประเสริฐ
นายสามารถ ศรีวิสัย
นางสาวกฤตยา ทองนวล

นักวิชาการเกษตรชำนาญการ
นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ
นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ
นักวิชาการเกษตร

กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย

จัดทำ

นางอมรทิพย์ ภิรมย์บูรณ์ ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาสื่อส่งเสริมการเกษตร
นางสาวอำไพพงษ์ เกาะเทียน นักวิชาการเผยแพร่ชำนาญการ
กลุ่มพัฒนาสื่อส่งเสริมการเกษตร สำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี

พิมพ์ครั้งที่ 2

ปี 2557 (ฉบับปรับปรุงปี 2555) จำนวน 5,000 เล่ม

พิมพ์ที่

โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด

กรมส่งเสริมการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์